

UZASADNIENIE

W myśl art. 28 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.), zwanej dalej ustawą, dla obszaru Natura 2000 sprawujący nadzór nad obszarem sporządza projekt planu zadań ochronnych na okres 10 lat; pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty lub od dnia wyznaczenia obszaru specjalnej ochrony ptaków.

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- 1) opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000;
- 2) identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- 3) cele działań ochronnych;
- 4) określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących:
 - a) ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk,
 - b) monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów, o których mowa w pkt 3,
 - c) uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony;
- 5) wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;
- 6) wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru (art. 28 ust.10 ustawy).

Tryb sporządzania projektu planu zadań ochronnych i zakres prac na potrzeby sporządzania projektu planu zadań ochronnych określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.).

Sporządzający projekt planu zadań ochronnych umożliwia zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu (art. 28 ust. 3 i ust. 4 ustawy).

Projekty planów zadań ochronnych zamieszcza się w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24 lit. a) ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235).

Projekt planu wymaga uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. Nr 31, poz.

206, z późn. zm.); może być również przedłożony do zaopiniowania przez regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy).

Obszar Natura 2000 Zbiornik Nyski (kod obszaru PLB160002), zwany dalej obszarem Natura 2000, został wyznaczony w 2008 r. (rozporządzenie Ministra Środowiska z 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 - Dz. U. Nr 198 poz. 1226). Nazwę, położenie administracyjne i lokalizację (mapa) oraz cel i przedmiot ochrony tego obszaru Natura 2000 określa obecnie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133, z późn. zm.).

W toku prac nad projektem planu zadań ochronnych zweryfikowano informacje o obszarze Natura 2000 oraz zidentyfikowano następujące przedmioty ochrony:

Geś zbożowa *Anser fabalis* (kod gatunku A039),
Krzyżówka *Anas platyrhynchos* (kod gatunku A053),
Czajka *Vanellus vanellus* (kod gatunku A142),
Biegus zmienny *Calidris alpina* (kod gatunku A145),
Biegus malutki *Calidris minuta* (kod gatunku A149),
Kulik wielki *Numenius arquata* (kod gatunku A160),
Mewa czarnogłowa *Larus melanocephalus* (kod gatunku A176),
Śmieszka *Larus ridibundus* (kod gatunku A179),
Rybitwa rzeczna *Sterna hirundo* (kod gatunku A193),
Rybitwa białoczelna *Sterna albifrons* (kod gatunku A195).

W toku weryfikacji przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 wyłączone z tej listy podgatunek biegusa zmiennego *Calidris alpina schinzii*. Analiza istniejących danych o obszarze, w tym danych źródłowych, na podstawie których wyznaczono obszar wskazują, iż informacje na temat tego taksonu nigdy nie były gromadzone. Zatem nadanie w Standardowym Formularzu Danych (SDF) statusu przedmiotu ochrony podgatunkowi biegusa zmiennego *Calidris alpina schinzii* wynika z pierwotnego błędu naukowego. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska za bezcelowe uznał planowanie działań ochronnych dla ww. gatunku na zbiornikach zaporowych Opolszczyzny i poinformował o wprowadzeniu zmian do SDF obszaru Natura 2000 w powyższym zakresie (pismo z 18.02.2013 r.).

Granice Obszaru Natura 2000 przedstawiono na załączniku mapowym oraz opisano w oparciu o punkty węzłowe, dla których podano długość i szerokość geograficzną w układzie PL-1992.

W ramach prac nad projektem planu dokonano oceny stanu powyższych gatunków ptaków oraz zidentyfikowano zagrożenia, istniejące i potencjalne, dla poszczególnych przedmiotów ochrony.

Oceny stanu ochrony poszczególnych gatunków dokonano w oparciu o wskaźniki parametrów stanu ochrony gatunków, tj.: parametr populacja (wskaźnik – liczebność), parametr siedlisko (wskaźnik - powierzchnia siedliska) i parametr szanse zachowania gatunku (wskaźnik - perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony). Przy ocenie wskaźnika powierzchnia siedliska stosowano zróżnicowane metody właściwe dla specyfiki gatunków i zajmowanych przez nie siedlisk w obszarze Natura 2000. Dla gatunków gnieźdzących się na wyspach powierzchnia siedliska była szacowana przy pomocy pomiarów odbiornikiem GPS z uwzględnieniem zróżnicowania pokrycia roślinnością poszczególnych wysp (zarośnięcie drzewami i krzewami i wysoką roślinnością zielną, pomiar siedlisk umożliwiających odbycie lęgów – niska roślinność, powierzchnie z piaskiem, żwirem, itd.). Przy ocenie powierzchni siedlisk gatunków, których populacje przelotne i zimujące stanowią przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 posługiwano się pomiarami z wykorzystaniem odbiornika GPS w terenie, analizą zdjęć satelitarnych i pomiarem powierzchni zajmowanych przez taflę wody oraz płycizny i błota (pozostających w stanie umożliwiającym żerowanie ptaków) na terenie zbiornika. Przy ocenie wskaźnika perspektywa osiągnięcia właściwego stanu ochrony dla gatunków lęgowych brano pod uwagę okres w jakim właściwy stan ochrony może zostać osiągnięty z uwzględnieniem uwarunkowań takich jak: przewidywane tempo rozwoju i stopień pokrycia siedlisk lęgowych przez roślinność

uniemożliwiająca odbywanie lęgów, procent gniazd narażonych na zalanie przy występujących podwyższeniach stanu wody o 15 i 30 cm, ocenę presji drapieżnictwa (liczba lęgów ulegających zniszczeniu w poszczególnych siedliskach, liczba zabitych dorosłych ptaków), odległość wyspy od brzegu i skupisk wysp, intensywność płoszenia, aktualna ochrona obszaru Natura 2000. W przypadku populacji gatunków przelotnych i zimujących przy ocenie perspektyw osiągnięcia właściwego stanu ochrony posłużono się pomocniczo oceną czynników takich jak: intensywność płoszenia, lokalizacja obszarów największych koncentracji ptaków odpoczywających i nocujących w stosunku do brzegu z uwzględnieniem obszarów intensywnie penetrowanych przez ludzi, tempo pojawiania i zanikania obszarów błot i płyiczn, aktualna ochrona obszaru.

Najistotniejszymi z punktu widzenia zarządzania i ochrony obszaru Natura 2000 są zidentyfikowane, istniejące, zagrożenia.

W odniesieniu do gęsi zbożowej jest nim płoszenie przez człowieka odpoczywających w obrębie zbiornika ptaków w trakcie sezonowych migracji. Dla krzyżówki, czajki, biegusa malutkiego, biegusa zmiennego oraz kulika wielkiego najistotniejszym zagrożeniem jest zbyt wysoki poziom wody w zbiorniku Nyskim w okresie letnim i jesiennym, co skutkuje niedostateczną powierzchnią błotnistej dna zbiornika. Drugim istotnym zagrożeniem dla tych gatunków (krzyżówka, czajka, biegus malutki, biegus zmienny, kulik wielki) jest płoszenie przez człowieka żerujących i odpoczywających ptaków. W odniesieniu do mewy czarnogłowej, śmieszki, rybitwy rzecznej i rybitwy białoczelnej najistotniejsze zagrożenia dotyczą: podnoszenia poziomu wody w okresie odbywania lęgów przez ptaki (kwiecień – czerwiec), co grozi zalewaniem gniazd, zarastanie wysp przez krzewy i drzewa (w przypadku rybitw również zarastanie przez trawy piaszczysto-żwirowych fragmentów wysp). Inne zagrożenia wpływające na stan tych gatunków związane są z płoszeniem przez człowieka ptaków na wyspach i piskląt przy wyspach oraz zabijaniem piskląt i ptaków dorosłych na wyspach przez ssaki drapieżne. Płoszenie ptaków generuje również obecność psów wyprowadzanych przez ludzi, zwłaszcza w granicach lub sąsiedztwie miast: Nysy i Otmuchowa.

Przed przystąpieniem do określania działań ochronnych zidentyfikowano ich cele. Najistotniejsze dla osiągnięcia właściwego stanu liczebności populacji oraz szans zachowania przedmiotów ochrony jest udostępnienie powierzchni siedlisk umożliwiającej przystępowanie ptakom do lęgów lub zatrzymywanie się w trakcie migracji. W warunkach zbiornika zaporowego związane jest to przede wszystkim ze sposobem gospodarowania wodą. Potencjalna powierzchnia siedliska pozostaje przy tym stała, gdyż zależy od parametrów technicznych zbiornika. Stąd zarówno w przypadku gatunków, dla których stan parametru siedlisko oceniono jako właściwy (FV) jak i dla tych, w przypadku których parametr ten oceniono jako niezadowolający (U1) lub zły (U2), za cel działań ochronnych przyjęto utrzymanie powierzchni siedliska, udostępnianej poprzez odpowiedni sposób piętrzenia, ograniczenie płoszenia i drapieżnictwa lub powstrzymywanie sukcesji roślinności.

Dla poszczególnych przedmiotów ochrony w obszarze zaplanowano odpowiednie działania ochronne.

Przyjęto przy tym, że sposób gospodarowania wodą w okresie modernizacji zbiornika (od 2012 r. do I połowy 2016 r.) został uregulowany odrębnymi przepisami, tj. określony w decyzji Marszałka Województwa Opolskiego nr DOS-III.7322.62.2011.AK z dnia 13.01.2012 r. i nie zachodzi konieczność określania w planie zadań ochronnych działań związanych z modyfikacją sposobu gospodarowania wodą.

Z kolei w projekcie kolejnej instrukcji gospodarowania wodą dla zbiornika wodnego Nysa, w przypadku czajki, biegusa malutkiego, biegusa zmiennego, kulika wielkiego i przelotnej populacji śmieszki, za zasadne uznano uwzględnienie zapisu mającego zapewnić możliwość odślaniania żerowisk w okresie od trzeciej dekady czerwca do trzeciej dekady października, w normalnych warunkach użytkowania zbiornika określonych w tej instrukcji (tj. m.in. w warunkach innych niż zagrożenie powodzią i powódź czy susza) poprzez dążenie do stopniowego obniżania lustra wody w zbiorniku. Optymalnym rozwiązaniem w tym zakresie będzie zastosowanie cykli obniżania wody: obniżenie o ok. 20÷40 cm w ciągu około 1 tygodnia (najlepiej w ciągu 4 dni), a następnie utrzymanie względnie stałego poziomu (\pm 10

cm) przez okres około 1,5÷2,5 tygodnia.

W celu zmniejszenia ryzyka utraty lęgów mewy czarnogłowej, śmieszki, rybitwy rzecznej oraz rybitwy białoczelnej za konieczne uznano uwzględnienie w projekcie kolejnej instrukcji gospodarowania wodą dla zbiornika wodnego Nysa zapisu gwarantującego utrzymywanie w okresie od trzeciej dekady marca do trzeciej dekady czerwca, w normalnych warunkach użytkowania zbiornika określonych w tej instrukcji, poziomu piętrzenia nie wyższego niż osiągniętego na początku tego okresu. W tym samym celu zaplanowano także zakładanie płotków pod napięciem przeciw drapieżnikom penetrującym wyspy oraz ustawienie tablic informujących o zakazach obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków ptaków.

W tym miejscu wskazać wypada, że określone w zarządzeniu zasady gospodarowania wodą mają charakter ogólnych zapisów, jakie należy uwzględnić przy opracowywaniu instrukcji gospodarowania wodą i były przedmiotem spotkań oraz dyskusji z zainteresowanymi stronami, w tym przede wszystkim z przedstawicielami Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu (RZGW), tj. jednostki ustawowo zobowiązanej do sporządzenia nowej instrukcji gospodarowania wodą dla przedmiotowego zbiornika w 2016 r. Zasady sporządzania instrukcji określone zostały w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 17 sierpnia 2006 r. w sprawie zakresu instrukcji gospodarowania wodą (Dz. U. Nr 150, poz. 1087). Kierując się ww. przepisami RZGW obowiązane jest do jej opracowania z uwzględnieniem zarówno tzw. normalnych warunków użytkowania oraz tzw. warunków użytkowania w okresie powodzi (§ 3 ust. 1), posługując się przy tym skatalogowanym słownikiem pojęć (m.in.: „zjawisko suszy w zbiorniku”, „przeptyw wyprzedzający”, „przeptyw powodziowy”, „pojemność użytkowa” - § 1 i 6). Tym samym RZGW we Wrocławiu, na etapie opracowania instrukcji, mając na względzie przyrodnicze uwarunkowania określone w niniejszym dokumencie, odpowiedzialna będzie za prawidłowe i zrozumiałe zdefiniowanie pojęć i określenie sposobu gospodarowania wodą na zbiorniku, w stanach normalnego, jaki i nadzwyczajnego, ich użytkowania.

W celu utrzymania powierzchni siedlisk lęgowych mewy czarnogłowej, śmieszki, rybitwy rzecznej oraz rybitwy białoczelnej przewidziano również usuwanie krzewów i drzew oraz coroczne koszenie traw na wybranych wyspach stanowiących siedliska lęgowe tych gatunków.

W odniesieniu do gęsi zbożowej, krzyżówki, czajki, biegusa malutkiego, biegusa zmiennego, kulika wielkiego i przelotnej populacji śmieszki ustalono również, iż konieczny jest montaż odpowiednich szlabanów ograniczających wjazd pojazdami silnikowymi na teren czaszy zbiornika oraz posadowienie tablic informujących o zakazie wyprowadzania psów i o zakazach obowiązujących w stosunku do chronionych gatunków ptaków, które stanowią działania ograniczające niepokojenie ptaków w obrębie żerowisk i miejsc odpoczynku.

W zarządzeniu uwzględniono także działania dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony. Oparto je na metodyce opracowanej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska, a w przypadku braku opracowania ww. metodyki, zaproponowano zbliżoną (ekspercką), która będzie wykorzystywana do czasu opracowania ogólnokrajowych wytycznych przez GIOŚ. Monitoring realizacji celów działań ochronnych oparty będzie na wynikach monitoringu stanu ochrony poszczególnych przedmiotów ochrony. W trakcie prac nad planem nie zidentyfikowano potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony.

Nie zidentyfikowano również potrzeby ustanowienia planu ochrony dla tego obszaru oraz potrzeby określenia wskazań do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędnych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W ramach opracowywania projektu planu Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu zapewnił możliwość udziału wszystkim zainteresowanym w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu. Na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186 z późn. zm), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu podał do publicznej wiadomości informację o zamiarze przystąpienia do opracowania planu zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000. Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie, tj. wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu w dniach 24.05.2012 r. – 27.06.2012 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu w dniach 23.05.2012 r. – 28.11.2012 r. i opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym, tj. w województwie opolskim w wydaniu Gazety Wyborczej z dnia 24.05.2012 r.

Do prac nad określeniem działań ochronnych (w zespole roboczym, zwanym Zespołem Lokalnej Współpracy) zostali zaproszeni przedstawiciele: gmin, starostw, Regionalnego Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Okręgu Polskiego Związku Wędkarskiego w Opolu, a także naukowcy i przedstawiciele organizacji pozarządowych. Wyniki poszczególnych etapów prac, w formie szablonu dokumentacji projektu planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Zbiornik Nyski PLB160002, umieszczono na Platformie Informacyjno-Komunikacyjnej prowadzonej przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (pzo.gdos.gov.pl) w dniach 23.11.2012 r. – 15.12.2012 r. Projekt ujęto również w publicznie dostępnym wykazie danych prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (ekoportal).

Zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko w procesie przygotowania niniejszego planu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu poinformował o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych i o jego przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, w tym projektem niniejszego zarządzenia oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, a także o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu oraz o organie właściwym do ich rozpatrzenia. Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie, tj. wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu w dniach 23.11.2012 r. – 17.12.2012 r., umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu w dniach 23.11.2012 r. – 17.12.2012 r. i opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym, tj. w województwie opolskim w Gazecie Wyborczej w dniu 23.11.2012 r.

W trakcie opisanych powyżej konsultacji społecznych złożone zostały uwagi i wnioski dotyczące zapisów projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Zostały one wniesione przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne oraz Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków.

Niezależnie od uwag wniesionych na etapie konsultacji, uwagi nadesłali: Dyrektor Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu (pismo z dnia 18.02.2013 r.), Rada Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Środkowej Odry (pismo z dnia 22.02.2013 r.) oraz Pełnomocnik Rządu do Spraw Programu dla Odry-2006 (pismo z dnia 26.02.2013 r.). Dotyczyły one wpływu zapisów projektu planu zadań ochronnych na możliwości zasilania szlaku żeglownego Odry w wodę. W celu omówienia ww. kwestii, w dniu 6.03.2013 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu zorganizował spotkanie, w którym uczestniczyli: przedstawiciele Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Urzędu Żeglugi Śródlądowej we Wrocławiu, Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Kędzierzynie - Koźlu, a także przedstawiciele wykonawcy projektów planów zadań ochronnych, Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu.

Wypracowany ostatecznie na ww. spotkaniu projekt zarządzenia nie został uzgodniony przez Wojewodę Opolskiego (pismo z 22.05.2013 r. oraz pismo z 19.07.2013 r.), a to z tego powodu, że ustalenia tego dokumentu uniemożliwiają wykorzystanie kaskady zbiorników na Nysie Kłodzkiej (zbiorniki: Kozielno, Topola, Otmuchów i Nysa) do podstawowego celu

jakiemu służą, czyli ochronie przeciwpowodziowej, gdyż uniemożliwiały swobodne gospodarowanie wodą w okresie napięć hydrologicznych. Eksploatacja zbiornika wodnego Nysa powinna odbywać się zgodnie z instrukcją gospodarowania wodą, zaś ustalenie ściśle określonych terminów i poziomów piętrzenia w formie aktu prawa miejscowego spowoduje, że administrator zbiorników utraci jakąkolwiek możliwość reagowania na sytuacje zagrożenia powodziowego. Z kolei ściśle określony harmonogram zrzutów utrudni uzupełnianie wody w Odrze w celu utrzymania warunków dla żeglugi. Tym samym założone w dokumencie regulacje, jako nie będące do przyjęcia przez Wojewodę, wymagały zmiany.

W dniu 9 września 2013 r. odbyło się spotkanie w sprawie projektu zarządzenia ustanawiającego plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Nyski PLB160002, w trakcie którego przedstawiciele Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu oraz Wojewody Opolskiego wypracowali propozycje korekty zapisów projektu planu.

Przeprowadzona ponowna analiza wyników prac terenowych i propozycji eksperckich, jak też uwag i wniosków złożonych na etapie konsultacji społecznych, zastrzeżeń Wojewody i ustaleń ze spotkania w dniu 9.09.2013 r., pozwoliła na wypracowanie niniejszego projektu zarządzenia.

Odnosząc się przy tym do uwag i wniosków z konsultacji społecznych ustalono jak niżej.

Uwagi wniesione przez RZGW we Wrocławiu:

1. Ograniczenie poruszania się ludzi na terenie zbiornika nie powinno dotyczyć RZGW we Wrocławiu
Uwaga została uwzględniona poprzez zastąpienie zapisu mówiącego o uniemożliwieniu wjazdu na zapis mówiący o umieszczaniu szlabanów ograniczających wjazd pojazdami silnikowymi na teren czaszy zbiornika. Z kolei warunki poruszania się pojazdami w obrębie jego czaszy są uregulowane odrębnymi przepisami, stąd nie zachodzi konieczność określania ich w projekcie planu.
2. W związku z pełnionymi funkcjami zbiornika nie jest możliwe utrzymywanie stałego piętrzenia wody.
Uwaga została uwzględniona poprzez zastąpienie zapisu określającego stały poziom piętrzenia, zapisem mówiącym o konieczności utrzymania w normalnych warunkach użytkowania zbiornika określonych w instrukcji gospodarowania wodą, poziomu nie wyższego niż osiągniętego w momencie zakładania gniazd przez ptaki gnieźdzące się na wyspach.
3. Uwzględnienie w Instrukcji Gospodarowania Wodą, uwarunkowań hydrologicznych oraz wynikających z konieczności utrzymywania właściwego stanu technicznego i bezpieczeństwa zbiornika, poprzez wprowadzenie odstępstw od wprowadzonych zasad piętrzenia wody.
Uwaga została uwzględniona. Działania ochronne związane z określonym sposobem gospodarowania wodą w okresach lęgowych i migracji ptaków zaplanowano wyłącznie w stosunku do normalnych warunków użytkowania zbiornika, określonych w instrukcji gospodarowania wodą, wyłączając tym samym sytuacje związane m.in. z zagrożeniem powodziowym, powodzią czy suszą.
4. Usunięcie działania ochronnego mówiącego o nie obniżaniu wody poniżej rzędnej 192,0 m n.p.m., który uniemożliwiałby wykonywanie niektórych obowiązków związanych z eksploatacją budowli i urządzeń zbiornika.
Uwaga została uwzględniona. Brak konieczności regulowania ww. kwestii w projekcie planu wynika z faktu, że obowiązujący i planowany na zbiorniku Nysa minimalny poziom piętrzenia zabezpiecza wymagania ww. gatunków odnośnie minimalnej powierzchni miejsc odpoczynku.
5. RZGW we Wrocławiu wskazano jako podmiot odpowiedzialny za realizację działań ochronnych sprzecznych z zadaniami statutowymi tej jednostki.
Uwaga została uwzględniona. Odstąpiono od określania RZGW we Wrocławiu jako podmiotu odpowiedzialnego za realizację zadań nie związanych z jego celami statutowymi.
6. Wskazano na brak uzasadnienia dla wprowadzania całorocznego zakazu przebywania

na wyspach, podczas gdy wyspy wykorzystywane są przez mewy i rybitwy wyłącznie w okresie lęgowym.

Odnosząc się do powyższego wskazać wypada, że skutkiem całorocznej aktywności wędkarzy na wyspach, stanowiących miejsce odbywania lęgów przez mewy i rybitwy, jest pogorszenie stanu siedliska związane z pozostawianiem żyłek wędkarskich, które są przyczyną śmierci dorosłych ptaków w sezonie lęgowym. Zatem ochrona mew i rybitw nie może ograniczać się wyłącznie do sezonu lęgowego, co odzwierciedla również zakres obowiązujących zakazów w stosunku do chronionych gatunków zwierząt, w tym ptaków (ustawa o ochronie przyrody z aktami wykonawczymi w tym zakresie).

Ponadto RZGW we Wrocławiu wnioskuje o:

1. wyliczenie i podanie kosztów realizacji działań ochronnych.
Uwaga została uwzględniona. Koszty realizacji działań ochronnych podano w uzasadnieniu do niniejszego aktu prawnego.
2. zaliczenie ewentualnego obniżenia dochodów z korzystania ze szlaku żeglugowego Odry do kosztów realizacji działań ochronnych.
Wniosku nie uwzględniono. Zgodnie z § 3 pkt 6 lit. f rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. Nr 34, poz. 186, z późn. zm.) w trakcie sporządzania planu zadań ochronnych szacuje się koszty realizacji działań ochronnych, a nie ich możliwy wpływ na dochody (w tym utracone korzyści) uzyskiwane w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze objętym zapisami planu.
3. wyłączenie zbiornika Nysa z sieci Natura 2000.
Wniosku nie uwzględniono. Zgodnie z art. 27a ust. 3 ustawy o ochronie przyrody likwidacja obszaru specjalnej ochrony ptaków następuje, jeżeli jest to uzasadnione naturalnymi zmianami stwierdzonymi w wyniku monitoringu i nadzoru oraz po uzyskaniu zgody Komisji Europejskiej. Dokumentacja sporządzona na potrzeby planu zadań ochronnych nie wykazała istnienia przesłanek do wszczęcia procedury likwidacji przedmiotowego obszaru Natura 2000.

Śląskie Towarzystwo Ornitologiczne wskazało, że:

1. w wyniku planowanego w dokumencie podniesienia piętrzenia po remoncie zbiornika o metr mniejszy się powierzchnia wysp dostępna dla gniazdowania mewowców, co może spowodować zmniejszenie liczebności kolonii śmieszki i mewy czarnogłowej oraz zanik kolonii lęgowych rybitw.
Po ponownej weryfikacji danych dotyczących rzędnych, na których położone są wyspy stanowiące siedliska lęgowe mewowców oraz na podstawie przeprowadzonych w ramach prac nad planem obserwacji terenowych stwierdzono, że w okresie piętrzenia wód zbiornika na rzędnej 196 m n.p.m. ponad powierzchnią wody pozostanie około 70-80% powierzchni wysp pojawiającej się przy obecnym NPP. Umożliwi to dalsze odbywanie lęgów mew oraz rybitw i utrzymanie ich liczebności na aktualnym poziomie.
2. po remoncie zbiornika niezbędne będą prace na wyżej położonych wyspach, obecnie nie zasiedlonych przez ptaki.
Odnosząc się do powyższej uwagi zauważono, że celem działań ochronnych określonym dla śmieszki, mewy czarnogłowej, rybitwy rzecznej oraz rybitwy białoczelnej jest utrzymanie dotychczasowej powierzchni siedliska. W chwili obecnej gatunki te nie wykorzystują całej powierzchni wysp zajmowanych przez kolonie ze względu na charakter pokrywającej je roślinności. Pomimo utraty części powierzchni wysp w wyniku zmiany NPP po remoncie zbiornika, zaplanowane działania ochronne związane z usuwaniem roślinności doprowadzą do udostępnienia mewowcom fragmentów wysp nie wykorzystywanych przez nie obecnie z ww. powodów. Stąd powierzchnia wysp dogodna do zajmowania przez kolonie lęgowe nie powinna ulec zmianie, a tym samym dla realizacji założonego celu działań ochronnych nie zachodzi konieczność wykonywania w ramach niniejszego planu prac na wyspach obecnie nie zasiedlanych (nie stanowiących obecnie ich siedlisk).
3. koniecznym jest zapewnienie braku polowań na terenie obszaru Natura 2000.
Odnosząc się do powyższej uwagi stwierdzono, że w granicach obwodów łowieckich

znajduje się ok. 7 ha siedlisk krzyżówki, gęsi zbożowej i przelotnej populacji śmieszki (ok. 0,5% zidentyfikowanej powierzchni) oraz ok. 11,5 ha siedlisk czajki, biegusa malutkiego, biegusa zmiennego i kulika wielkiego (ok. 7% zidentyfikowanej powierzchni). W obu przypadkach fragmenty znajdujące się w obwodach łowieckich położone są na obrzeżach zidentyfikowanych obszarów siedlisk i ze względu na bezpośrednie sąsiedztwo zapory czołowej (w przypadku krzyżówki, gęsi zbożowej i śmieszki), czy zakrzaczeń wierzbowych (w przypadku ptaków siewkowych), nie mają kluczowego znaczenia dla przedmiotów ochrony. Pozostała powierzchnia siedlisk przedmiotów ochrony położona jest na obszarze wyłączonym z obwodów łowieckich, a tym samym nie ma możliwości jej użytkowania łowieckiego.

Z kolei Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków przedłożyło wniosek o dokonanie aktualizacji danych w Standardowym Formularzu Danych (SDF). Nie negując zasadności ww. postulatu postanowiono dokonać jego weryfikacji oraz ewentualnej aktualizacji danych w odrębnym postępowaniu (zmiana zapisów SDF).

Projekt niniejszego zarządzenia został uzgodniony przez Wojewodę Opolskiego pismem nr IN -III.710.28.2013.JJ/JD z dnia 29.11.2013 r.

Realizacja działań ochronnych określonych niniejszym aktem prawnym będzie finansowana, m. in. ze środków budżetu państwa w tym w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 Zbiornik Nyski PLB160002. Nie wyklucza się możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie, w okresie 10 lat, wyniesie łącznie 151 tys. zł (kwota ta nie uwzględnia kosztów związanych z modyfikacją metod prowadzonej gospodarki wodnej). Koszt działań z zakresu monitoringu w tym okresie wyniesie szacunkowo 52 tys. zł.